

Annerledes – raus – aktiv – miljøvennlig

Overordnet beredskapsplan for Stjørdal kommune

Administrativ del

2026

Sak 2026/8890

..... 1
Innledning..... 4
1 Bakgrunn 4
1.1 Planens formål 4
1.2 Virkeområde 5
1.3 Fullmakt 5
1.4 Distribusjon, tilgjengelighet og oppdatering/revisjon 6
2 De nasjonale beredskapsprinsipper, -verdier og -nivåer 7
2.1 De nasjonale beredskapsprinsippene 7
2.2 De nasjonale beredskapsverdiene 7
2.2.1 Liv og helse (1) 8
2.2.2 Ytre miljø og verdier (2) 8
2.2.3 Økonomiske/materielle verdier (3) 8
2.2.4 Tillit hos befolkningen/omdømme (4) 8
2.3 De nasjonale beredskapsnivåene 9
2.3.1 Hvit/Grønn beredskap (normalsituasjon). 9
2.3.2 Gul beredskap (forhøyet risiko/varsling)..... 9
2.3.3 Rød beredskap (krisehåndtering). 9
3 Organisering av beredskapsorganisasjonen i Stjørdal kommune 9
3.1 Varsling..... 9
3.2 Kommunal vaktordning 10
3.2.1 Legevakt 10
3.2.2 Psykososialt kriseteam..... 10
3.2.3 Evakuerte- og pårørendesenter (EPS) 10
3.2.4 Kommunalt beredskapsråd 10
3.2.5 Øvrige vaktordninger 11
3.3 Beredskapsorganisasjon i Stjørdal kommune 11
3.4 Krisehåndtering i Stjørdal kommune 12
3.5 Mobilisering sted og -tid 14
3.6 Beredskapsrom 14
4 Beredskapsdokumentasjon..... 14

4.1 Overordnet beredskapsplan og samordning med andre planer 14
5 Proaktiv stabsmetodikk 15
5.1 De proaktive prinsippene 15
5.1.1 Sikker usikkerhets-prinsippet 15
5.1.2 Moderat overreaksjons-prinsippet 15
5.1.3 Første informasjons-prinsippet 16
5.2 Hva er proaktiv stabsmetodikk 16
5.2.1 Proaktiv tankegang 16
5.2.2 Tidlig varsling og mobilisering 16
5.2.3 Informasjon 16
5.2.4 Praktisk stabsmetodikk 17
5.2.5 De seks elementene i proaktiv stabsmetodikk: 17
5.2.6 Normalisering 18
6 Kompetanse og opplæring 19
6.1 Øvelser og trening 19
6.2 Evaluering av øvelser og hendelser 19

Innledning

1 Bakgrunn

Stjørdal kommune har et grunnleggende ansvar for ivaretakelse av befolkningens sikkerhet og trygghet innenfor sitt geografiske område. Den overordnede beredskapsplan skal bidra til å styre kommunens evne til å håndtere større uønskede hendelser.

Dette krever at kommunen jobber helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet, også på tvers av sektorer i kommunen. Videre skal kommunen legge til rette for samarbeid og ha en pådriverrolle ovenfor relevante aktører innenfor sitt geografiske område.

Planen er i h t Sivilbeskyttelsesloven § 15 første ledd, utarbeidet med utgangspunkt i kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS). Dette plangrunnlaget skal også benyttes som utgangspunkt for underliggende virksomheters egne risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner.

Planen er ikke absolutt, og ved bruk skal man alltid vurdere den aktuelle situasjonen og tilpasse tiltakene deretter.

1.1 Planens formål

Formålet med Stjørdal kommunes overordnede beredskapsplan er å beskrive hvordan kommunens beredskap er organisert, samordnet og dokumentert. Planen beskriver hvilke prinsipper, prioriteringer og metoder som skal være førende for organiseringen av beredskapen og utøvelse av kriseledelse i kommunen.

Den overordnede beredskapsplan for Stjørdal kommune består av en administrativ del og en operativ del. Den administrativ del er offentlig tilgjengelig og publisert på kommunens nettsider. Operativ del er unntatt offentlighet med hjemmel i offentlighetsloven §§ 21 og 24.3 ledd.

Administrativ del av beredskapsplanen beskriver hvordan beredskapen i Stjørdal kommune er organisert, samordnet og dokumentert, og danner grunnlaget for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Operativ del av beredskapsplanen fungerer som et krisehåndteringsverktøy når en hendelse inntreffer.

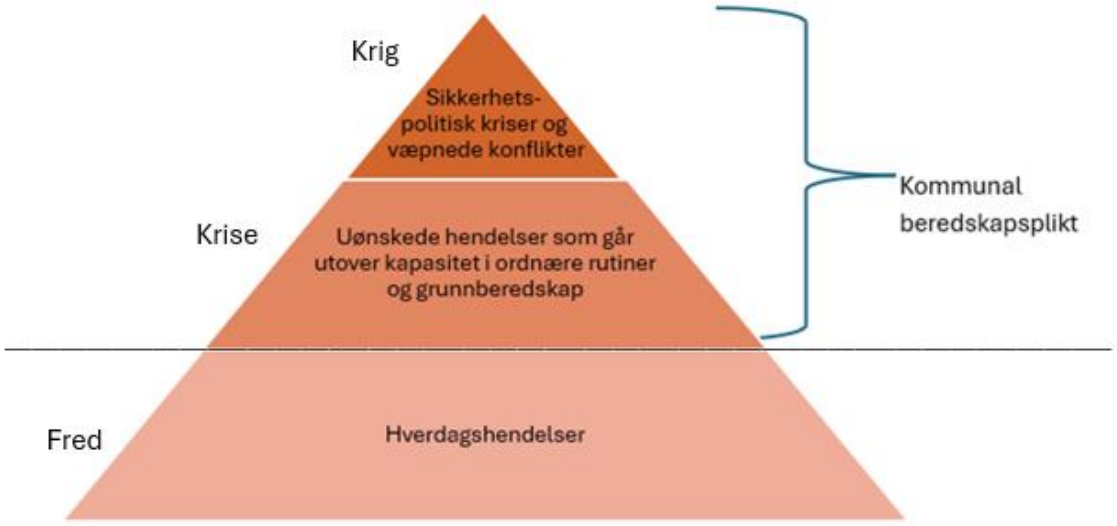
Den overordnede beredskapsplanen utgjør den administrative grunnmuren for alle beredskapsplaner i Stjørdal kommune, på alle nivåer. Planen er virksomhetsovergripende og gjelder for samtlige sektorer og tjenesteområder i kommunen.

1.2 Virkeområde

Planen skal fungere som et verktøy for kriseledelsen og -staben slik at de kan reagere raskt i kritiske situasjoner. Tjenesteområdene (sektorer og enheter) skal ha egene oppdaterte beredskapsplaner som dekker risikofaktorer knyttet til eget ansvarsområde, med utgangspunkt i den overordnede beredskapsplanen.

Hverdagshendelser, ulykker og hendelser som skjer i det daglige skal håndteres etter ordinære driftsplaner. Kommunens overordnede beredskapsplan er rettet mot hendelser som «går utover kapasiteten i ordinære rutiner og grunnberedskap» og store regionale og nasjonale hendelser.

Figuren under illustrerer det som er beskrevet at inngår i kommunal beredskapsplikt.

Beredskap i tre nivåer – Kilde: Veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt (DSB)

1.3 Fullmakt

Fullmakter til å drive krisehåndtering og håndtering av ekstraordinære hendelser i Stjørdal kommune er beskrevet i vedtak i Stjørdal kommunestyre i sak 84/21 og saksframlegg 2021/6329-1.

«Vedtak i Kommunestyret – 07.10.2021

- *Stjørdal kommunes kriseledelse, herunder organisering, roller, ansvar og myndighet, vedtas slik den er skissert i vurderingskapittelet i saken.*
- *Ved krise eller kriselignende situasjoner i fredstid gis kommunaldirektøren følgende fullmakter:*
  - *Innkalling av kriseledelsen*
  - *Kunne utøve all nødvendig kommunal myndighet som situasjonen krever for å håndtere situasjonen.*

    - *Ved behov, stanse midlertidig, enkelte av Stjørdal kommunes virksomheter for å håndtere situasjonen.*
    - *Ved behov, omdisponere alt kommunalt personell, utstyr, maskiner og redskaper for å utføre nødvendige hjelpetiltak.*
    - *Ved behov pålegge kommunens ansatte nødvendig overtid- og ekstraarbeid.*
  - *Disponere rammebeløp inntil 15 mill. kr. til:*
    - *Nødvendig husrom og forpleining for kriserammede*
    - *Skadebegrensning*
    - *Nødvendig sikringstiltak for å verne om liv, verdier og miljø.*
    - *Hjelp ved akutt behov for opprydding og utbedring av materielle skader og funksjonsforstyrrelser.*
  - *Rammebeløpet på 15 mill.kr. kan overskrides hvis situasjonen tilsier at det er behov for det, og at bevilgede folkevalgt organ ikke kan sammenkalles.*
  - *Fullmakt til å disponere rammebeløpet på 15 mill. kr. synliggjøres og innarbeides i neste revidering av kommunens økonomireglement.*
  - *Vedtak om utløsning av økonomisk fullmakt i forbindelse med en krisesituasjon protokollføres i kommunens krisestøtteverktøy.*
- *Oversikt over forbruk av midler i henhold til fullmakt skal så snar som mulig forelegges kommunestyret for godkjenning.»*

1.4 Distribusjon, tilgjengelighet og oppdatering/revisjon

Beredskapsplanens administrative del skal ligge tilgjengelig elektronisk på Stjørdal kommunes kvalitetssystem og saks- og arkivsystem, slik at den er lett tilgjengelig for kommunens ansatte. Den administrative delen offentliggjøres også på kommunens hjemmeside.

Beredskapsplanens operative del vil ligge tilgjengelig i saks- og arkivsystemet for de som utgjør kommunens kriseledelse og krisestab, samt andre med tjenstlig behov – ved forespørsel.

I henhold til Sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt skal planverket til enhver tid være oppdatert og revideres minimum en gang pr år.

Kommunedirektøren har det overordnede ansvaret for at beredskapsplanen holdes oppdatert. Beredskapsrådgiver har fått delegert myndighet til å gjennomføre oppdateringer av planverket.

Planverket skal legges fram som orienteringssak for politisk ledelse ved formannskapet en gang pr år. Godkjennelse av oppdatert planverk tillegges kommunedirektøren.

2 De nasjonale beredskapsprinsipper, -verdier og -nivåer

2.1 De nasjonale beredskapsprinsippene

Beskrivelse av de fire grunnleggende prinsippene som Norges samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid er bygget på:

- **Likhetsprinsippet**
  Den organisasjon man opererer med under kriser, skal i utgangspunktet være mest mulig lik den organisasjon man har til daglig.
- **Ansvarsprinsippet**
  Den organisasjon som har ansvar for fagområde i en normalsituasjon, har også ansvaret for nødvendige beredskapsforberedelser og for å håndtere ekstraordinære hendelser på området.
- **Nærhetsprinsippet**
  Kriser skal organisatorisk håndteres på lavest mulig nivå.
  Unntatt fra dette prinsippet er atomhendelser og sikkerhetspolitiske kriser, som håndteres på sentralt nivå.
- **Samvirkeprinsippet**
  Myndigheter, virksomheter og etater har et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.

2.2 De nasjonale beredskapsverdiene

I sivilbeskyttelseslovens formålsparagraf angis hvilke verdier som skal beskyttes ved uønskede hendelser i fredstid: liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur. (Sivilbeskyttelsesloven, 2021, §1).

Det er en allmenn forståelse om at rekkefølgen av de nevnte begrepene ikke er tilfeldig, det angir en innbyrdes prioriteringsrekkefølge når beredskapen settes, i ivaretakelsen og redningsinnsatsen.

Krisehåndteringen i Stjørdal kommune skal ta utgangspunkt i ivaretakelse av følgende verdier, også de i prioritert rekkefølge:

1. Liv og helse
2. Ytre miljø og verdier
3. Økonomiske/materielle verdier
4. Tillit hos befolkningen/omdømme

Liv og helse skal alltid prioriteres høyest, og disponering av tilgjengelige ressurser bør gjøres deretter. I tilfeller hvor tiltak for å beskytte en lavere verdi kan komme til å utgjøre en uakseptabel risiko for høyere rangerte verdier, bør disse tiltakene ikke iverksettes. Særlig gjelder dette dersom innsats for å berge miljøet eller økonomiske verdier kan utgjøre en uakseptabel risiko for innsatsmannskapene.

Tillit hos befolkningen/omdømme kan påvirkes positivt eller negativt ut fra hvordan kommunen responderer på hendelser som truer de øvrige verdiene. God krisehåndtering og –kommunikasjon vil kunne påvirke omdømmet i positiv retning.

2.2.1 Liv og helse (1)

Det er den direkte innsatsen for å berge menneskers liv og helse som primært skal prioriteres, men også den videre psykososiale ivaretakelsen er en svært viktig oppgave innen kommunal beredskap som bør prioriteres.

Psykososial oppfølging, annen omsorg og informasjon til mennesker som er direkte eller indirekte involvert, til deres pårørende, til kommunens ansatte og innsatsmannskaper, samt kommunens innbyggere og øvrige interessenter, er et kommunalt ansvar som Stjørdal kommune skal ivareta i alle krisesituasjoner.

2.2.2 Ytre miljø og verdier (2)

Med ytre miljø menes det i denne sammenheng alle uerstattelige verdier, herunder også kulturminner og arkivmateriale. Vern av det ytre miljøet, kulturminner og arkivmateriale er en kommunal beredskapsoppgave som Stjørdal kommune bør være bevisst og ivareta i alle beredskapssituasjoner.

2.2.3 Økonomiske/materielle verdier (3)

Med økonomiske verdier menes både materielle og immaterielle verdier som er uerstattelige, og kommunens tjenesteproduksjon.

Stjørdal kommune eier, disponerer og drifter store fellesverdier for lokalsamfunnet. Disse verdiene skal ivaretas på en tilfredsstillende måte i alle krisesituasjoner. Kommunen har videre et ansvar for å opprettholde sitt tjenestetilbud på et forsvarlig nivå på tross av eventuelle krisesituasjoner.

2.2.4 Tillit hos befolkningen/omdømme (4)

Kommunens tillit i befolkningen i en beredskapssituasjon vil i stor grad være avhengig av hvordan kommunen evner å ivareta de øvrige beredskapsverdiene, og hvordan kommunen formidler dette på en god måte til media og øvrige interessenter.

Tillit er viktig for en kommune for å kunne opprettholde sin status som en attraktiv bosteds- og næringslivskommune, arbeidsplass og for å sikre tilfredsstillende og økonomisk forsvarlig bruk av det frivillige kommunale tjenestetilbudet.

2.3 De nasjonale beredskapsnivåene

2.3.1 Hvit/Grønn beredskap (normalsituasjon).

Ordinær drift. Kommunen håndterer daglige hendelser og følger med på det lokale risikobildet.

2.3.2 Gul beredskap (forhøyet risiko/varsling).

Situasjonen er uavklart, eller det er økt sannsynlighet for en krise (for eksempel flomvarsel eller uroligheter). Kommunens kriseledelse forbereder seg, innhenter informasjon og kan sette kriseledelse/stab ved behov

2.3.3 Rød beredskap (krisehåndtering).

En alvorlig krise har inntruffet eller truer. Kommunens operative eller strategiske kriseledelse er fullt mobilisert for å koordinere tiltak, og det kan være aktuelt med ekstraordinære ressurser og evakuering.

3 Organisering av beredskapsorganisasjonen i Stjørdal kommune

Stjørdal kommunes beredskapsorganisasjon skal tre i kraft ved hendelser som krever håndtering ut over hva som er kapasiteten til den ordinære organiseringen.

Ved alvorlig eller komplekse beredskapssituasjoner vil kriseledelsen kunne overta krisehåndteringen eller bistå berørte enheter. Kriseledelsen skal ivareta kommunens overordnede interesser. Herunder skal driftskontinuitet sikres og omdømme ivaretas.

Stjørdal kommunes kriseledelse skal koordinere og lede tverrsektorielle og tverrfaglige kommunale tiltak når større kriser oppstår, og situasjonen ikke kan håndteres av Stjørdal kommunes normale administrative organisering.

Stjørdal kommunes kriseledelse er en stabsorganisering av kommunens administrative ledelse i forbindelse med håndtering av hendelser som ikke kan løses gjennom daglig rutiner.

Stjørdal kommunes kriseledelse skal til enhver tid ha en sammensetning som gjenspeiler risikobildet til Stjørdal kommune. Stjørdal kommunes kriseledelse er rollebasert med stedfortredere.

3.1 Varsling

Enhver kommunalt ansatt som mottar et varsel om en uønsket hendelse, eller som på annen måte får kjennskap til en slik situasjon, plikter å forsikre seg om at denne informasjonen formidles til nærmeste leder.

Uønskede hendelser som krever koordinering og samordning på tvers av tjenesteområder eller sektorer, varsles til Stjørdal kommunes beredskapstelefon som håndterer dette videre i henhold til kommunens overordnede beredskapsplan, operativ del.

3.2 Kommunal vaktordning

Kommunen har noen vaktordninger, som skal sikre befolkningen hjelp til ulike tjenester som skjer utenfor normal arbeidstid.

Disse vaktordningene fungerer uavhengig av kommunens overordnede kriseledelse.

3.2.1 Legevakt

Værnesregionen interkommunale legevakt er et døgnåpent legetilbud for innbyggerne i Meråker, Tydal, Selbu og Stjørdal ved akutt oppstått sykdom eller skade som oppfattes så alvorlig at det ikke kan vente til fastlegekontoret er åpent. Legevaktslegen er ofte den som rykker ut sammen med ambulanse ved større hendelser.

3.2.2 Psykososialt kriseteam

Psykososialt kriseteam er en ressurs som kommunen tilbyr til støtte i alvorlige krisesituasjoner. Dette kan være alvorlige ulykker, selvmord, uventet barnedød, naturkatastrofer, terrorhendelser og andre større hendelser som rammer mange. Psykososialt kriseteam kan kalles ut via Værnesregionen interkommunale legevakt i samråd med involverte parter/politi. Psykososialt kriseteam ivaretar i den akutte fasen, og skal sluse innbyggerne videre inn i det ordinære kommunale tjenesteapparatet.

3.2.3 Evakuerte- og pårørendesenter (EPS)

Med evakuerte menes både skadde og uskadde personer. Skadde personer blir normalt fraktet til sykehus eller legevakt, mens øvrige evakuerte blir transportert til evakuerte- og pårørendesenter (EPS). Ved større hendelser med mange involverte/pårørende, har Stjørdal kommune avtale med hotell for å ta seg av oppgaven som evakuerte-/pårørendesenter (EPS).

Det er politiet som beslutter at det skal evakueres, og det er Stjørdal kommune som har rekvireringsmyndighet overfor hotellet. Det er kommunen som ved opprettelse av EPS, varsler nødvendige eksterne ressurser.

3.2.4 Kommunalt beredskapsråd

Kommunalt beredskapsråd er et forum der alle som jobber med samfunnssikkerhet og beredskap møtes for gjensidig orientering om beredskapsarbeid. Beredskapsrådet møtes en gang i året, eller etter behov. Beredskapsrådet ledes av ordfører, og består som oftest av kommunedirektør, kommunalsjefer, sikkerhet- og beredskapsrådgiver, interne fagansvarlige og eksterne beredskapsaktører.

Kriseledelsen vil i sin tjenesteutøvelse være avhengig av et samarbeid med eksterne aktører. Medlemmene i kommunalt beredskapsråd utgjør de primære samarbeidspartnerne. Kriseledelsen foretar en situasjonsbasert vurdering om hvilke eksterne aktører som inkluderes i arbeidet, inkludert frivillige organisasjoner.

3.2.5 Øvrige vaktordninger

Kommunens øvrige vaktordninger har utenfor normal arbeidstid fullmakt til å handle på vegne av Stjørdal kommune innenfor egne ansvarsområde.

Kommunen har vaktordninger for tekniske tjenester, barn og familie, helse og omsorg. I tillegg finner du kontaktinformasjon til øyeblikkelig helsehjelp og veterinær og vilt på Stjørdal kommune sine hjemmesider på https://www.stjordal.kommune.no/.

Tjeneste	Telefonnummer	Informasjon
Legevakt	116117	Du kommer i kontakt med legevaktsentralen i området du befinner deg i
Veg, vann og avløp	905 63 120	For fylkesveg eller riksveg, ring Statens vegvesen på tlf 175
Kommunale bygg og utleieboliger	975 62 099	Ved problemer i kommunale bygg og utenfor arbeidstid
Park og idrettsanlegg	905 63 120	
Barnevern	74833500	Hverdager kl 0900-1500
Værnesregion barnevernvakt	951 91 250	Værnesregion barnevernvakt ivaretar den barnevernfaglige akuttberedskapen før kl 0900 og etter kl 1500 på virkedager, samt helg- og helligdager
Hjemmesykepleien	916 26 765	Eller 916 26 769
Smittevern	928 20 318	Smittevernansvarlig

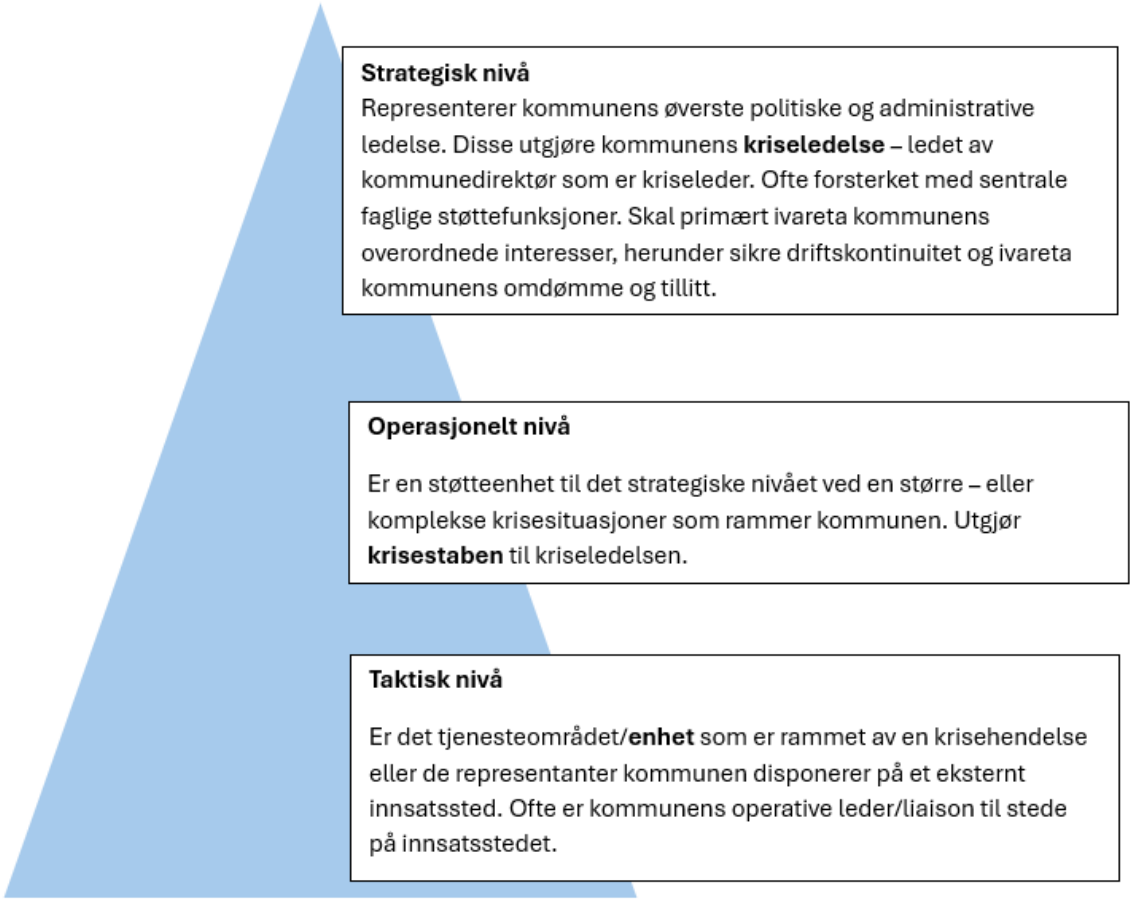
3.3 Beredskapsorganisasjon i Stjørdal kommune

Beredskapsorganisasjonen i Stjørdal kommune skal være funksjonsbasert og ikke personavhengig. Det vil si at den skal bestå av funksjoner som alltid er bemannet, og at

den ikke er avhengig av at bestemte personer tilfeldig er til stede. Dette krever forsvarlig opplæring av alle personer som skal bekle de ulike funksjonene.

Beredskapsorganisasjonen i kommunen består av tre nivåer som samarbeider tett, men likevel har egne ansvarsområder og oppgaver. De ulike nivåene kan operere uavhengig av hverandre, i gitte situasjoner. Kriseleder kan i enkelte situasjoner agere på flere nivåer i sin krisehåndtering, hvis hen finner det formålstjenlig.

En kort beskrivelse av de ulike nivåene er gitt i figuren under.

3.4 Krisehåndtering i Stjørdal kommune

I tråd med ansvars- og likhetsprinsippet er de kommunens ledelse i det daglige som også skal være kommunens ledelse ved håndtering av uønskede hendelser.

I kriseledelsen sitter det kun personer som har en strategisk funksjon i organisasjonen, eller som har et uttalt ansvar i h t lov eller forskrift.

Kriseledelsen skal være forberedt på følgende:

- Raskt beslutte iverksetting av tiltak innenfor kommunens ansvarsområder
- Være kommunens ansikt utad og sikre god kommunikasjon med befolkningen, egne ansatte og media.
- Ivareta samordning av den lokale håndteringen gjennom kontakt med interne og eksterne samfunnssikkerhetsaktører.
- Sørge for tilstrekkelig ressurser for å kunne håndtere uønskede hendelser i tråd med avtaler.
- Om nødvendig, ta initiativ for å avklare hvilke aktører som har ansvar i krisehåndteringen.
- Overvåke situasjonen og ha dialog med interne og eksterne samfunnssikkerhetsaktører som er berørt av den uønskede hendelsen.
- Utvikle og formidle en samlet situasjonsforståelse med utgangspunkt i informasjon fra de ansvarsområdene i kommunen som er berørt og andre berørte aktører.
- Jevnlig orientere relevante politiske organer ved håndtering av langvarige uønskede hendelser.
- Sørge for at det rapporteres til Statsforvalteren på samordningskanal i Rayvn.
- Sikre nødvendige stedfortredere og bemanning av kriseledelsen i situasjoner der de faste medlemmene er fraværende.

For å kunne håndtere beredskapssituasjoner effektivt og forsvarlig er Stjørdal kommunes kriseledelse gitt virksomhetsovergripende fullmakter uten begrensninger når det gjelder håndteringen av beredskapssituasjoner som rammer eller berører Stjørdal kommune.

I fullmakten til Kommunedirektøren (vedtatt 07.10.2021 i Kommunestyret) ligger myndighet til å mobilisere og benytte alle ressurser i Stjørdal kommune eller som er tilgjengelige for Stjørdal kommune. Dette er uavhengig av daglig tilhørighet eller organisatorisk plassering i den daglige driften.

Det er Stjørdal kommunes til enhver tids fungerende kommunedirektør som kan beslutte når en hendelse, situasjon eller tilstand er så alvorlig og påvirker Stjørdal kommune på en slik måte, at Stjørdal kommunes kriseledelse må mobiliseres for å håndtere den oppståtte beredskapssituasjonen.

Stjørdal kommune skal så snart det er forsvarlig og så tidlig som mulig overføre all håndtering og den videre oppfølgingen av beredskapssituasjonen til den daglige driftsorganisasjon. Stjørdal kommunes kriseledelse skal her demobiliseres.

Stjørdal kommune skal tilstrebe å komme tilbake til i en normal driftssituasjon hvor ordinære fullmakter og delegeringer gjelder så snart dette er mulig.

Krisestab:
Under langvarige krisesituasjoner er det behov for å forsterke kriseledelsen. Dette gjøres både for å få inn nødvendig kompetanse, og øke utholdenheten i kriseorganisasjonen. Hvilke kompetanse, og hvem som trekkes inn i krisestaben avhenger av krisens egenart, kompleksitet og varighet.

3.5 Mobilisering sted og -tid

Kriseledelsen kan mobiliseres gjennom stedlig oppmøte. Om det ikke er behov for fysisk tilstedeværelse kan elektroniske kommunikasjonsmidler benyttes. Mobilisering og varsling skjer i hovedsak gjennom krisestøtteverktøyet Rayvn.

3.6 Beredskapsrom

Faste og alternative oppmøterom for kriseledelsen er beskrevet i overordnet beredskapsplan, operativ del for Stjørdal kommune.

4 Beredskapsdokumentasjon

Lov om kommunal beredskapsplikt setter krav om at kommunens overordnede beredskapsplan skal være utarbeidet med utgangspunkt i en risiko- og sårbarhetsanalyse. Stjørdal kommune sin overordnede beredskapsplan er utarbeidet med utgangpunkt i helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (HROS).

Beredskapsdokumentasjonen på alle nivå i Stjørdal kommune skal utarbeides og revideres med bakgrunn i risiko- og sårbarhetsanalyser.

4.1 Overordnet beredskapsplan og samordning med andre planer

Den overordnede beredskapsplan består av en administrativ del (dette dokumentet) og flere operative beredskapsplaner.

Administrativ del dekker hele organisasjonen i Stjørdal kommune. De operative beredskapsplanene i overordnet beredskapsplan dekker strategisk og operasjonelt nivå.

Taktiske beredskapsplaner gjelder for det enkelte tjenesteområdet/enhet, og er ikke en del av overordnet beredskapsplan.

Grunnleggende kunnskaper om den administrative delen forutsettes innlært, mens den operative planen skal benyttes aktivt under håndtering av en krisesituasjon.

Enhetene er selv ansvarlig for at egne planer er samordnet med det overordnede planverket i kommunen og andre relevante aktører. I arbeidet med planen bør det utarbeides en oversikt over aktuelle aktører som enheten skal samarbeide med, dele informasjon med og få bistand fra.

Overordnet beredskapsplan, administrativ del		
Overordnet beredskapsplan, operativ del	Ressursliste	Plan for krisekommunikasjon
Varslingsliste	Evakueringsplan	Samordnet oversikt over andre beredskaps- og kriseplaner

Med samordning mener vi at aktørene må være enige om:

- Hvordan skal vi dele informasjon (kontaktinformasjon, statusrapporter og liaison)
- Hvem har ansvaret for hvilke oppgaver (rolle, myndighet og ansvar)
- Hvordan kan vi hjelpe hverandre (forventningsavklaring).

5 Proaktiv stabsmetodikk

Samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet i Stjørdal kommune skal være i tråd med de nasjonale beredskapsprinsippene, prioriteringer foretas ut fra beredskapsverdiene og proaktiv metode for krisehåndtering skal følges. Bruk av proaktiv stabsmetodikk bidrar til å sikre at kommunen har rask respons med tilstrekkelige ressurser i alle mulige beredskapssituasjoner.

5.1 De proaktive prinsippene

For å hjelpe oss å utvise nødvendig proaktivitet i beredskapssituasjoner, benytter vi oss av tre sentrale prinsipper for utøvelse av effektiv beredskapsledelse.

5.1.1 Sikker usikkerhets-prinsippet

Prinsippet innebærer at en ansatt alltid bør velge å varsle nærmeste leder for evt. å mobilisere beredskapsorganisasjonen dersom man er usikker på om det er nødvendig. Det samme gjelder dersom det er usikkert om det er nødvendig å iverksette et tiltak som kan ha positiv effekt under en beredskapssituasjon. Tiltaket bør da iverksettes.

5.1.2 Moderat overreaksjons-prinsippet

Prinsippet innebærer at beredskapsorganisasjonen alltid, og så tidlig som mulig, bør forsøke å gjennomføre ressursmobilisering av et slik omfang at det er tilgjengelig en overkapasitet på de viktigste ressursene, og at vi skal alltid gjennomføre risikoreduserende tiltak som vil kunne forhindre eller redusere konsekvensene av en

negativ utvikling av beredskapssituasjonen, selv om dette ikke anses som tvingende nødvendig på beslutningspunktet.

5.1.3 Første informasjons-prinsippet

Prinsippet innebærer at Stjørdal kommune i utgangspunktet alltid bør forsøke å være først ute med informasjon til media og andre interessenter om de beredskapssituasjoner som rammer kommunen. Informasjonen bør alltid være så korrekt som mulig, selv om informasjonen kan gi kommunen negativ publisitet.

5.2 Hva er proaktiv stabsmetodikk

Metodikken er et praktisk og effektivt beredskapsledelsesverktøy som gjør at kommunen ikke bare reagerer reaktivt på historisk informasjon, men handler proaktivt og fremtidsrettet for å styre utviklingen i den beredskapssituasjonen kommunen står ovenfor.

Å være proaktiv betyr at man på forhånd tar stilling til hvordan fremtiden vil se ut, og tar viktige beslutninger for at en på best mulig måte kan håndtere den fremtidige situasjonen.

Proaktiv beredskapsledelse innebærer å identifisere tiltak som kan styre utviklingen i ønsket retning og iverksette tiltak før omstendighetene tvinger en til å gjøre det.

5.2.1 Proaktiv tankegang

- Vurdering av hendelsen, nok og riktig ressurser i kriseledelsen på et tidlig tidspunkt.
- Prioriteringer gjøres på bakgrunn av beredskapsverdiene.

5.2.2 Tidlig varsling og mobilisering

- Dersom man er i tvil, bør man alltid velge å varsle eller mobilisere.
- Kriseledelsen mobiliseres på et tidlig tidspunkt og kan heller dimitteres om hendelsen eller konsekvensene blir mindre omfattende enn antatt.
- Varsle interne og eksterne aktører slik at de er klar til rask mobilisering om det blir behov. Sikre moderat overkapasitet på de viktigste ressursene på et tidlig tidspunkt.

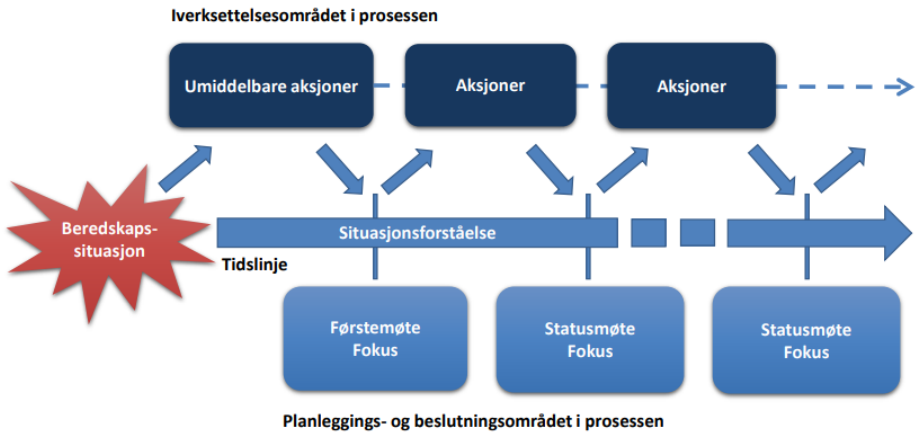
5.2.3 Informasjon

- Stjørdal kommune bør etterstrebe å være først ute med informasjon til media og andre interessenter om beredskapssituasjoner som rammer Stjørdal kommune.
- Informasjonen bør være så korrekt som mulig – selv om den kan gi negativ publisitet.

5.2.4 Praktisk stabsmetodikk

- Førstemøte og statusmøter skal sikre at medlemmene i kriseledelsen har mottatt lik informasjon om hendelsen, etablere et felles situasjonsbilde, vurdere potensiale i hendelsen, sette fokusområde og identifisere nødvendige tiltak.
- Identifisere tiltak
- Iverksette risikoreduserende tiltak
- Proaktiv loggføring.

5.2.5 De seks elementene i proaktiv stabsmetodikk:

Lunde, "Praktisk krise- og beredskapsledelse", Universitetsforlaget, (2019)

5.2.5.1 Umiddelbare aksjoner og tiltak

Tiltak som blir utført umiddelbart når det blir indentifisert et behov for tiltak og det ikke er tid til og planlegging eller når iverksettelsen er forhåndsplanlagt.

5.2.5.2 Førstemøte

Det første planleggingsmøte som blir avholdt der all tilgjengelig faktainformasjon om beredskapshendelsen blir samlet, konsekvenspotensialet for beredskapssituasjonen definert, og den situasjonsspesifikke plan for håndtering av det definerte potensiale blir lagt. Første møte skal gjennomføres med kort og presis informasjon og konkludere i fokusområder som skal prioriteres for å begrense omfang og redusere følgekonsekvenser av hendelsen. Førstemøte skal avsluttes med fastsettelse av tidspunkt for gjennomføring av statusmøte.

Første møte – fast agenda:

- ✓ Status, hva har skjedd
- ✓ Akutte varslinger/tiltak som er i igangsatt
- ✓ Vurdering av potensiale. Hva er verstefallsscenarioet?
- ✓ Nye tiltak, hva gjør vi?

- ✓ Hva trenger vi av eventuelle nye ressurser og bruk av frivillige ressurser?
- ✓ Andre opplysninger
- ✓ Beredskapsvakter
- ✓ Informasjon internt og eksternt
- ✓ Tid og sted for neste møte (statusmøte)

5.2.5.3 Fokusområder

En prioritering av hvilke deler av den situasjonsspesifikke planen som skal prioriteres iverksatt. Kriseleder avgjør hvor man skal ha fokus frem til neste statusmøte, der mer informasjon sannsynligvis er tilgjengelig.

5.2.5.4 Aksjoner/tiltak

Alle tiltak som blir iverksatt i henhold til den situasjonsspesifikke planen og de gjeldende fokus.

Når fokusområde i førstemøte er avgjort, har hver enkelt person i kriseledelsen ansvar for å gjennomføre sine aksjoner/tiltak. Tiltakene fastsettes og fordeles mellom medlemmene i kriseledelsen og beredskapsorganisasjonen. Førstemøte/statusmøte fastsetter hvilke aksjoner/tiltak som er nødvendige for å få kontroll på den aktuelle hendelsen.

5.2.5.5 Situasjonsbeskrivelse

En visuell eller skriftlig beskrivelse av situasjonen som blir oppdatert kontinuerlig, og som er bygd opp av den informasjon som rapporteres inn eller på annen måte tilfaller beredskapsledelsen.

5.2.5.6 Statusmøtet

Faste møter som blir avholdt jevnlig i kriseledelsen for å dele informasjon, etablere felles situasjonsforståelse og for å koordinere, planlegge og prioritere den videre håndteringen.

Ta kontrollen
Ingen kan fullt ut sikre seg mot at uønskede hendelser og ulykker oppstår i en virksomhet. Men det er mulig å kontrollere forløpet av en hendelse og styre den slik at man minimerer konsekvensene for liv, helse, miljø, materiell og omdømme. En beredskapsorganisasjon som er forberedt, håndterer en uforutsett hendelse profesjonelt og effektivt, og har muligheten til å framstå med den roen og kontrollen som en slik situasjon krever.

5.2.6 Normalisering

Etter hvert som behov for ressurser som håndterer hendelsen avtar, kan personell frigis fra beredskapsoppgaver. Når hendelsen ikke lenger skal håndteres av kriseledelsen, overføres ansvaret til ordinær linjeledelse.

6 Kompetanse og opplæring

Beredskapsplanen dokumenterer hvordan beredskapen skal organiseres og hvordan krisesituasjoner er forventet håndtert. For å kunne etterleve beredskapsplanen kreves det at personene som innehar funksjonene som beskrives i planverket, har nødvendig kompetanse til å ivareta sin funksjon.

Det er satt krav til hvilken kompetanse og opplæring som kreves for å ivareta den enkeltes funksjon. Personene som inngår i Stjørdal kommune sin beredskapsorganisasjon, skal ha opplæring og delta på treninger og øvelser som kreves for å opprettholde tilfredsstillende ferdigheter.

6.1 Øvelser og trening

Regelmessig trening og øvelser er et viktig virkemiddel for å øke Stjørdal kommune sin evne til å håndtere uønskede hendelser. Forskrift om kommunal beredskapsplikt pålegger kommunen å øve regelmessig, minimum en gang annen hvert år.

Scenariene for øvelsene hentes primært fra kommunens helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Stjørdal kommune skal øve sammen med andre kommuner og relevante aktører der valgt scenario og øvingsform gjør dette hensiktsmessig.

Alle ansatte som innkalles til øvings- og opplæringsaktiviteter skal prioritere å stille på disse.

6.2 Evaluering av øvelser og hendelser

Håndtering av uønskede hendelser, både reelle og i forbindelse med øvelser, skal evalueres, jf. Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 8. Evaluering er et viktig virkemiddel for å fange opp læring og forbedringspunkter, og skal bidra til kontinuerlig forbedring av kommunens evne til å håndtere uønskede hendelser.

Stjørdal kommune har utarbeidet egen mal for gjennomføring og dokumentasjon av evaluering etter øvelser og uønskede hendelser.

Identifiserte læringspunkter skal sammen med ansvarlig for oppfølging av tiltakene dokumenteres skriftlig og følges opp i organisasjonen.

Endelig rapport distribueres til relevante aktører.

Vedlegg til overordnet beredskapsplan:

- Overordnet beredskapsplan, operativ del
- Ressursliste
- Plan for krisekommunikasjon
- Varslingsliste
- Evakueringsplan